

Gert Schultz, juhatuse esimees
Eesti Siseaudiitorite Ühing (ESAÜ)
info@siseaudit.ee

Teie 25.07.2025
Meie 11.08.2025 nr 1.1-10.1/2977-3

**Vastus ESAÜ arvamusele Vabariigi
Valitsuse seaduse muutmise ja
sellest tulenevalt teiste seaduste
muutmise seaduse eelnõu kohta**

Austatud Eesti Siseaudiitorite Ühingu juhatuse esimees härra Gert Schultz,

Täname Eesti Siseaudiitorite Ühingu Vabariigi Valitsuse seaduse (edaspidi VVS) ja Audiitortegevuse seaduse (edaspidi AudS) muutmise eelnõu kohta avaldatud arvamuse eest..

Eelnõuga kavandatud muudatused nimetatud seadustesse lähtuvad Vabariigi Valitsusele esitatud nullbürokratia ettepanekutest ja vajadusest viia praktikas väljakujunenud olukord vastavusse seadusega. Täpsemad selgitused on esitatud järgnevalt:

ESAÜ: VVS eelnõu esimene olulisem muudatus on ettepanek kaotada siseaudiitorite kutsed (atesteeritud siseaudiitor ja avaliku sektori siseaudiitor).

ESAÜ ei nõustu tehtud ettepanekuga. Kutseeksami läbimine kinnitab, et siseaudiitor omab vajalikku teoreetilist ettevalmistust, praktilisi oskusi ja tegutseb siseaudiitori kutse-eetika raamistikus. Samuti on kutse säilitamiseks kohustuslik end järjepidevalt täiendada, hoidmaks oma oskusi ja teadmisi ajakohastena.

RM selgitus:

Eestis pole olnud ega ole võimalik sooritada ei atesteeritud siseaudiitori ega avaliku sektori siseaudiitori eksamit – mõlemaid kutseid on omistatud rahvusvahelise Siseaudiitorite Instituudi ([The IIA](#)) poolt välja antud siseaudiitori sertifikaatide (CGAP ja CIA) tunnustamisena. Kohaliku siseaudiitori eksami loomine ja haldamine leiti juba 2010. olevat majanduslikult ebamõistlik ja see olukord pole muutunud.

- *Avaliku sektori siseaudiitori kutse aluseks olnud [CGAP](#) (Certified Government Auditing Professional) eksamit ei ole enam mitu aastat võimalik sooritada, kuna IIA kaotas selle kutse ära 01.07.2021.*
- *Rahvusvahelise siseaudiitori sertifikaadi (Certified Internal Auditor, [CIA](#)) täiendav tunnustamine Eestis atesteeritud siseaudiitorina ei loo kutsele lisandväärtust. CIA sertifikaadi omamist ja kehtivust on (enamasti – kutse omaja saab valida enda andmete*

näitamist) võimalik jälgida IIA vastavat registrist. Sertifikaadi säilimise eelduseks on järjepidev enesetäiendamine kohustuslikus mahus.

IIA ei sea kutse olemasolu kohustuslikuks, vaid julgustab siseaudiitoreid oma asjatundlikkust tõendama asjakohaste kutsetunnistuste ja kvalifikatsioonidega, jättes vabaks, milline on asjakohane kvalifikatsioon. IIA ja selle kohalikud üksused (sh ESAÜ) suudavad oma liikmeid edukalt hallata, seega on valitsusepoolne kutsete omistamine IIA arvates üleliigne ja võib tekitada segadust. Ka Euroopa Liit ei nõua riigisektori siseaudiitoritelt kutsetaseme olemasolu.

ESAÜ: VVS eelnõuga soovitakse tunnistada kehtetuks kogu AudS-is sätestatud siseaudiitori kutsetegevuse raamistik, sh rahvusvahelised siseauditeerimise standardid.

RM selgitus:

Eesti-siseste siseaudiitori kutsete ning riigisektoris vastava kutse omamise nõude kaotamisega kaotab mõtte kogu tegelikkuses mittetoimiv siseaudiitori kutsetegevuse raamistik AudS-is. Eelnõu praeguse versiooni väljatöötamisel on lähtunud riigikontrolör Janar Holm'i mõttest, et võimalikult suure hulga seaduste, üha uute, üha mahukamate ja üha detailsemate määruste ja kordade asemel on palju parem lähtuda headest tavadest, mõistlikest kokkulepetest ja tervest mõistusest, et mitte langeda ülereguleerimise lõksu. Muudatuste põhisisu on läbi arutatud ministeeriumite kantsleritega, samuti on eelnõus arvesse võetud valitsuse kavandatud 0-bürokraatia ettepanekud:

- Tunnistada kehtetuks täidesaatva riigivõimu asutuste siseauditeerimise üldeeskiri ja selle aluseks olev VVS § 92² lg 2., sh:
 - kaotada kohustus esitada konkreetses vormis siseauditi üksuse tegevusaruanne ja selle esitamise kohustus Rahandusministeeriumile;
 - kaotada õigusaktide tasemel üksuste välishindamise kohustuslikkus ning jätta selle läbiviimise vajaduse hindamine asutuste otsustada;
- Tunnistada kehtetuks rahandusministri määrusega kehtestatud siseaudiitori kutsetegevuse standardid.
- Tunnistada kehtetuks RPS § 38 lg 1 p 2, mille kohaselt sisaldab riigi majandusaasta koondaruande osaks olev tegevusaruanne ülevaadet ministeeriumite siseauditi üksuste sise- ja välishindamise tulemustest

Ülemaailmsed siseauditi standardidTM on välja töötanud Siseaudiitorite Instituut ja kõik huvilised võivad neid vabatahtlikult rakendada. Eestil puudub nii hoob kui soov IIA standardite tühistamiseks.

Siseaudiitorite Instituudi poolt koostatavate standardite siseriiklikult õigusaktiga kehtestamise ja selle süsteemi edasise ülalpidamisega kaasnevad riigile kulud: tõlkimine ja tõlke asjakohasena hoidmine, õigusakti menetlus, standardite kättesaadavuse tagamine, teenistujate koolitamine jne. Kaasaegsete tõlkeprogrammidega on siseauditit käsitlevad IIA materjalid kasutatavad ka võõrkeelte mitteoskajatele.

Siseauditi standardite viimane (alates 2025. kehtiv) versioon on Eesti keelde tõlgituna kõigile huvilistele järgimiseks ja rakendamiseks rahandusministeeriumi (RM) veebilehel tasuta [kättesaadav](#).

ESAÜ peab kriitiliselt tähtsaks, et siseauditi kutsetegevuse raamistik säiliks kujul, mis tagab auditeerimisprotsessi järjepidevuse ja kvaliteedi. Ilma kohustusliku ja ühtse raamistikuta võib auditi ulatus, kvaliteet ja lähenemine muutuda ebaühtlaseks, mis omakorda vähendab siseauditi väärtust ja usaldusväarsust juhtkonna ning teiste huvigruppide, sh avalikkuse silmis.

RM selgitus:

Rõhutame, et eelnõuga kavandatud muudatused ei takista IIA siseauditi raamistiku (The IIA's International Professional Practices Framework, IPPF) ega ülemaailmsete siseauditi standardite järgimist.

Kas või mil määral auditi ulatus, kvaliteet ja lähenemine praegu valitsussektori tasandil ühtne on, pole võimalik tuvastada, kuivõrd siseauditi kvaliteedi välist hindamist pole enamikus ministeeriumites tehtud juba aastaid.

ESAÜ: Arvestades VVS-i eelnõuga kavandatavate ümberkorralduste suurt ulatust, oleks põhjendatud nende mõju eraldi kulude-tulude analüüs ning ettepanekute koostööstamine kõigi asjassepuutuvate huvigruppidega, sh erasektoriga.

RM selgitus:

Eelnõuga kavandatavad muudatused eelkõige vähendavad erinevaid kohustuslikke nõudeid nii siseaudiitoritena töötavatele inimestele (kutse hankimine, kohustuslik täienduskoolitus, aruandlus), siseauditi üksustele (nõue omada teatud kutsetasemega siseaudiitorit, aruandluse ja välise kvaliteedihindamise kohustus) kui ka asutustele ja ettevõtetele (vabadus otsustada siseauditi vajaduse ja selle vormi üle).

Riigil kaob kohustus ja kulu tõlkida siseauditi standardeid ja koolitada spetsialiste. Asutustel ja ettevõtetel avardub võimalus palgata siseaudiitoriteks valdkonda ja ettevõtet hästi tundvaid, kuid (seni kohustusliku) kutsetasemeta spetsialiste.

Olulisemates ärivaldkondades (pangandus, kindlustus, börsiettevõtted) on nõuded siseauditile reguleeritud EL tasemel ja need on oluliselt leebemad kui kehtiv AudS.

Teise koostööstusringi soovitude ja ettepanekute kohaselt täiendatud seaduseelnõu menetlus on kavandatud jätkuma augustikuu lõpus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Revo Krause
rahandusteabe poliitika nõunik ülesannetes

Ellen Kass 5885 1331
Ellen.Kass@fin.ee